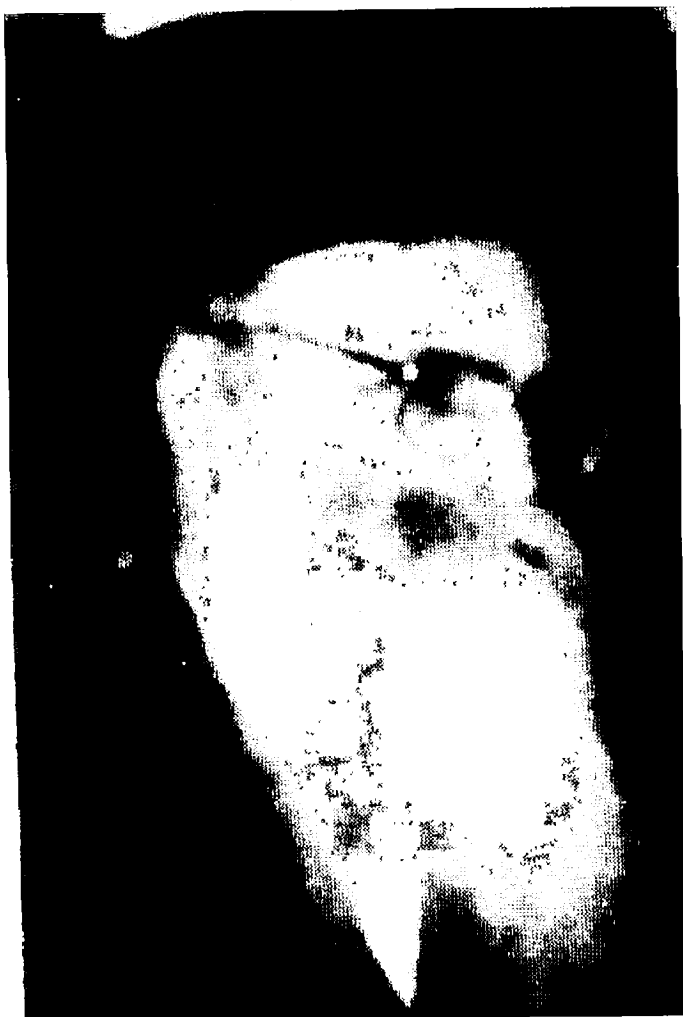

מצאצאי מרן הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זצוק"ל
אשר פוסק בספרו: "שאפילו לתת חתיכת משי [על המצח],
שיהיה דומה לשיער, אסור!"

מרן הגאון רבי אלחנן היילפרין שליט"א אבד"ק לונדון
נכד כ"ק מרן הרה"ק רבי דוד מקשאנוב זצוק"ל
שבכה ואמר, שכאשר יבואו "החסידים לפני משיח",
ישאל משיח צדקנו את כל אחד:
"כאיזה ערלית הולכת אשתך עם הפאה"?!
"ולא יהיה ביכולתם לענות כלום!"
ובכה על זה הרב הקדוש מקשאנוב זצוק"ל

משיח ישאל את החסידים "כמו איזה ערלית הולכת

אשתך" עם הפאה!"

ולא יהיה להם מה לענות!

סיפר לי כ"ק אאמו"ר הה"ק [מאמסאנא] ז"ל ששמע משאר
בשרו הרב הקדוש משינאווא ז"ל, שהי' סועד פעם אחת עם אחיו
הגה"ק ר' דוד אבד"ק קשאנאב זצללה"ה, ואמר הרב הקדוש
מקשאנאב, במה נלך לקראת משיח. כי החסידים ירקדו לפני משיח,
וישאל אותם על המאדעס הארורים שהולכות הנשים לדמות עצמן
לנשי עכו"ם, וישאל אותם כאיזה ערלית הולכת אשתך, ולזה כאיזה
ערלית הולכת אשתך, ולא יהי' ביכלתם לענות כלום למשיח!.. ואמר
כוונתו על מה שהולכות נשים במעם הגוים, עם שייטיל [פאה]!, ובבה
על זה הרב הקדוש מקשאנאב וצוק"ל !!!

מהרש"ם הכהן פרשת דף דף נ"ב [מובא ב"תהלת חיים" שו"ע יו"ד
הלכות חוקות העובדי כוכבים סימן קע"ח סעיף א']

והנה זה נאמר אפילו על הפאות של ימיו, שהיו לפני יותר ממאה
שנה!, ועל זה אמר הרה"ק מקשאנאב זי"ע, שמשיח צדקינא ישאל
כל אחד מהחסידים כאיזה ערלית הולכת אשתך עם הפאה!..

מצאצאי מרן הגה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו זצוק"ל
אשר פוסק בספרו: "שאפילו לתת חתיכת משי ועל המצח,
שיהיה דומה לשיער, אסור!"

מרן הגאון רבי ברוך שבער שניאורסון זצ"ל
ראש ישיבת "בוכב יעקב" משעבין
נכד כ"ק מרן הרה"ק רבי דוד מקשאנוב זצוק"ל
שבכה ואמר, שכאשר יבואו "החסידים לפני משיח",
ישאל משיח צדקנו את כל אחד:
"באיזה ערלית הולכת אשתך עם הפאה"?!
"ולא יהיה ביכולתם לענות כלום!"
ובכה על זה הרב הקדוש מקשאנוב זצוק"ל

אספר לכם מעשה מהה"ק אדמו"ר מגארליץ זצ"ל, שפעם אחת היה בכפר לשאוף אויר צח, ובלכתו בדרך בחוץ שמע קול צוחה ובכי רב, ויאמר הרב למשמשו, לך לדרוש מי הוא זה ואיזה הוא הצועק ובוכה, ויקם המשמש וילך ויודע לו כי הקול קול בת נכרי אחד, וישב תיכף להרב ויאמר לו כי הקול מבת נכרי אחד, וידים ידי עשו אביה, המכה אותה ולכך היא בוכה, ויאמר לו הרב: עוד לא יצאת ידי חובתך, ולך בא ראה למה הוא מכה אותה, וילך המשמש ויודע לו סיבת ההכאה מפני שלבשה מצנפת על ראשה, וישב המשמש ויספר הדבר לרב.

ויאמר לו הרב: לך נא עוד הפעם לשמוע מה אביה אומר בשעת הכאה, וישב המשמש לבית הנכרי וישמע איך שאביה צועק לבתו הנכרית, מלבוש כזה שאמך וזקנתך לא נשאו אותו לא תשאי אותו!. וישב המשמש להרב ז"ל ויספר לו דברי הנכרי, ונתפעל הרב ז"ל מאד, ולקח ענין המאורע למוסר השכל לאמור, אם נכרי מכה לבתו על שלבשה מלבוש שלא הלכו בו אמותיהם וזקנתם, מה נאמר אנו!. עכ"ל הה"ק מגארליץ זצ"ל.

ברכה שלמה דף ז'

צאנו קלויזנבורג

צאי לך בעקבי הצאן!

אשת כ"ק מרן הדברי חיים מצאנו זי"ע הלכה רק עם מטפחת בלבד!. וכן אשת בנו הגה"ק מגארליץ זי"ע, ואשת נכדו הגה"ק ר' צבי הירש מרודניק זי"ע, וכן - תיבדל לחיים טובים - אשת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנו - קלויזנבורג זי"ע הולכת רק עם מטפחת בלבד!. וכך כל משפחת כ"ק מרן זי"ע, כלותיו נשות כ"ק האדמורי"ם שליט"א, ובנותיו, נכדותיו, ונשות נכדיו, שיחיו לאורך ימים טובים, כולם הולכות רק עם מטפחת בלבד!.

רצוננו שנשותינו ובנותינו תלכנה כנשי ובנות רבותינו הקדושים!, אשר מפיהם אנו חיים!, וכל אורח חיינו בנוי ומיוסד על מנהגיהם, הליכותיהם, ודרכיהם הקדושים בכל פרט ופרט!

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
כותב במכתבו ל"בית חנה":

"מעיקרי יסודות חסידות צאנז היתה הלבוש היהודי המקורי!"
"ומפיו" – של "הסבא קדישא בעל דברי חיים מצאנז" – "לפידים יהלכו
על הפאה נכרית, והוא אוסר אפילו אותם העשויים ממשוי!"

מעיקרי יסודות חסידות צאנו!

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנו - קלויזנבורג זצוק"ל, כותב באריכות גדולה באגרת קודש לבנות בית הספר בית חנה, (מכתבי תורה ח"ה עמוד קנ"ה) בזה הלשון:

"מעיקרי יסודות חסידות צאנו היתה הלבוש היהודי המקורי, וכאשר העיד הגאון האדיר בעל בית יצחק בקונטרס שיח יצחק הנדפס בשנת תרכ"ט, ובו כותב על הסבא קדישא בעל דברי חיים מצאנו, "אחרי שנודע דרכו בקודש ללבוש שריון קשקשים ולצאת לקראת נשק למען החזיק במעוז התורה הקדושה, ומפיו לפידים יהלכו על המנהג קבע שנוהגין עתה הנשים ללבוש פאה נכרית, והוא אוסר אפילו אותם העשויים ממשי הדומים לשערות, כשיטת הר"ן כתובות וכו'" [עד כאן לשון הבית יצחק בהספדו על מרן הדברי חיים זי"ע].

לאחר מכן מביא כ"ק אדמו"ר הגה"ק מצאנו-קלויזנבורג זי"ע, את המקור הראשון של דברי זקנו הקדוש מצאנו זי"ע בספרו שו"ת "דברי חיים", בזה הלשון:

"וכאשר פסק זקני הגה"ק בתשובות דברי חיים יורה דעה חלק א' סימן ל' שאפילו רק על מלבוש אחד של פריצות לוקה מן התורה.

ומעיד שמה שיודע בבירור מאז היותו בלייפניק אצל חמיו שגם במעלה אין לא הלכו במלבושי פריצות ח"ו, ולא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חשובה לילך בשערות ופאה נכרית!.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
"זקיני הגה"ק בתשובות "דברי חיים", מעיד שלא נמצאת בכל
מדינת אשכנז, שום אשה חשובה לילך בשערות, ופאה נכרית!"
"רק נשתרכב זה מן האפיקורסים!"
"וחם ושלום לנהוג כן!"

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
 כותב באגרת קודש לבנות "בית חנה"
 "כבוד קדושת אדוני אבי זקני הגאון הקדוש מסיגעט בעל "יטב לב"
 צווח במר נפשו!
 אזי לעינים שכך רואות ולאזנים שכך שומעות, יש מהן שהולכים
 בפאה נכרית, שגם זה אסור!
 אזי שכך עלתה בימינו!"

רק איזה מנקלי העם פחותי הערך והיו לקלס, רק נשתרכב זה
מן האפיקורסים! וחם ושלום לנהוג כן!!! עיין שם דבריו הקדושים".

אם לא ילכו במלכושים כאלה
יזכו לדור ישרים יבורך!

וממשיך כ"ק הגה"ק מצאנו קלויזנבורג זי"ע, וכותב באגרתו
לבנות בית חנה:

וכן צווח במר נפשו כבוד קדושת אדוני אבי זקני הגאון הקדוש
מסיגוט בעל ייטב לב, בספרו הקדוש ייטב פנים בתוכחת מוסר לי"ג
מדות אות כ"ח וזלה"ק: והנה כתיב כה תאמר לבית יעקב, ואמרו
חז"ל אלו הנשים, לכן הנני להזכיר את הנשים, ולבקש מאתם,
ולהזהירם לבל ילכו בראשיהם כאשר עד עתה, כי כפי הנשמע הוא
פריצות גדול, אוי לעינים שכך רואות, ולאזנים שכך שומעות.

יש מהן שהולכים בפאה נברית, שגם זה אסור, כמו שכתוב בספר
באר שבע באורך וכו' אוי שכך עלתה בימינו!

וכבר אמרתי שזה שאמרה תורה "חדשים מקרוב באו לא שערום
אבותיכם" בהליכות כאלו, עוד יתכן לשון שער בשין שמאלית,
והכוונה שלא הלכו אבותיכם בשערות כמו עתה וכו'.

ושמא יאמרו הלא אנחנו נשים צנועות וכשרות
ומדקדקות?!

ושמא יאמרו: מה בכך, הלא אנחנו נשים צנועות וכשרות, ולבם
שלם עם ה', מדקדקים בענין דברים הנוגעים אלינו ביתר שאת ויתר
עז, על זה אמר "וירא ה' וינאץ", לא בשביל עצמם בלבד, כי אם
מכעס בניו ובנותיו" שיולידו. "ויאמר אסתירה פני וכו'" ואל אשגיח
על מה שהולכים כך, כי עוד נאמנו את אל רוחם, אבל "אראה מה

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
 כותב באגרת לבנות "בית חנה" מדברי זקני הקדוש
 בעל "ייטב לב" מסיגט זצוק"ל
 "שמעו אלי ותחי נפשכם, שלא לילך מהיום וחלאה במלבושים כאלה!
 ואם ישמעו בקולי, יסלח ה' על העבר!
 ויהיה עמכם להוליד בנים כשרים, דור ישרים יבורך!"

באגרת קדשו הוא מדגיש את הנהגת זקינו הק' בעל "ייטב לב" זי"ע
שדרש בראש השנה בענין הסרת הפאה!

ב"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
(מעורר לתשובה ביום א' וסליחות. בדרשה לפני "שמע קולנו")
"עוד כמה נגעו הדברים ללבו הקדוש, שבראש השנה קודם תקיעת שופר,
שיש קפידא מאד מאד שלא לעורר הם ושלום שום קיטרוג ודין על עם קדוש,
ולעורר רחמים וחסדים על ישראל"
"עם כל זה לא יכל להתאפק מלהוכיח בשער, ולהניד לבית יעקב
חטאתם בזה!"

אחריתם", מה יהיה אחרית שלהם, ושל הבנים ובנות שיולידו, "כי דור תהפוכות וכו'", שיתהפכו לרע גם בלבכם, ויהיה תוכם כברם וכו'.

על בן שמעו אלי ותחי נפשכם, שלא לילך מהיום והלאה במלבושים כאלה וכו', ואם ישמעו בקולי, יסלח ה' על העבר, ויהיה עמכם להוליד בנים בשרים דור ישרים יבורך. עכל"ק". (עד כאן לשונו הקדוש של הייטב לב זי"ע, שמביא כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו קלויזנבורג זי"ע באגרת קדשו).

**עד כמה נגעו הדברים ללבו הקדוש!
שריבר מזה בראש השנה לפי התקיעות!**

וממשיך כ"ק אדמו"ר הגה"ק מצאנו קלויזנבורג זי"ע באגרתו לבנות "בית חנה" וכותב:

"וכן כתב זקני הקדוש שמה באבני זכרון לראש השנה אות ב': ועל דרך המוסר אני אומר, "בעתיק תליא מילתא", בבחינה הישנה הזקנה שנהגו בו אבותינו ואמותינו בלבושיהם ומנהגיהם, לא בחדשות אשר יבחרו חדשים אשר מקרוב באו וכו' עיין שם.

ועד כמה נגעו הדברים ללבו הקדוש, שבראש השנה קודם תקיעת שופר, שיש קפידא מאוד מאוד שלא לעורר חס ושלום שום קיטרוג ודין על עם קדוש, ולעורר רחמים וחסדים על ישראל, כמבואר בזוהר הקדוש, ומכל שכן לאותן הצדיקים יסודי עולם, אשר עמדו איתן בבית דין של מעלה להגין על הדור, וכמו שסיים בעצמו שמה, "אולם אשים מחסה לפי, שהוא ביום הקדוש הזה, וכבר כתיב כי נער ישראל, עושה מעשה נערות וכו'" עיי"ש.

ע"י התוכחה בענין זה "יובל לחול ברכת ה'! שפעת הקודש! וישועות טובות להן ולביתם!"

ומסיים הגה"ק מצאנו קלויזנבורג זי"ע את מכתבו, בביאורו הנפלא בהנהגת זקנו הקדוש, בזה הלשון:

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל

כותב במכתבו לבנות "בית חנה":

שזקיננו הק' בעל "יטב לב" זי"ע עורר בראש השנה להסיר
את הפאה, כדי "להדריכם לילך בדרך הישר, והראוי, והכשר,
לבנות ישראל הצנועות והכשרות!"

על ידי זה "יוכל לחול עליהם ברכת השם הטוב, ושפעת הקודש
משמי מרום, לישועות טובות, להן ולביתם!"

"עם כל זה לא יכול להתאפק מלהוכיח בשער ולהגיד לבית יעקב חטאתם בזה, להדריכם לילך בדרך הישר והראוי והכשר לבנות ישראל הצנועות והכשרות, כדי שיוכל לחול עליהם ברכת השם הטוב, ושפעת הקודש משמי מרום, לישועות מובות להן ולביתם".

- עד כאן לשונו הקדוש של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע שכתב באגרת לתלמידות בית חנה.

שפע חיים מכתבי תורה חלק ה' אגרת שפ"ר

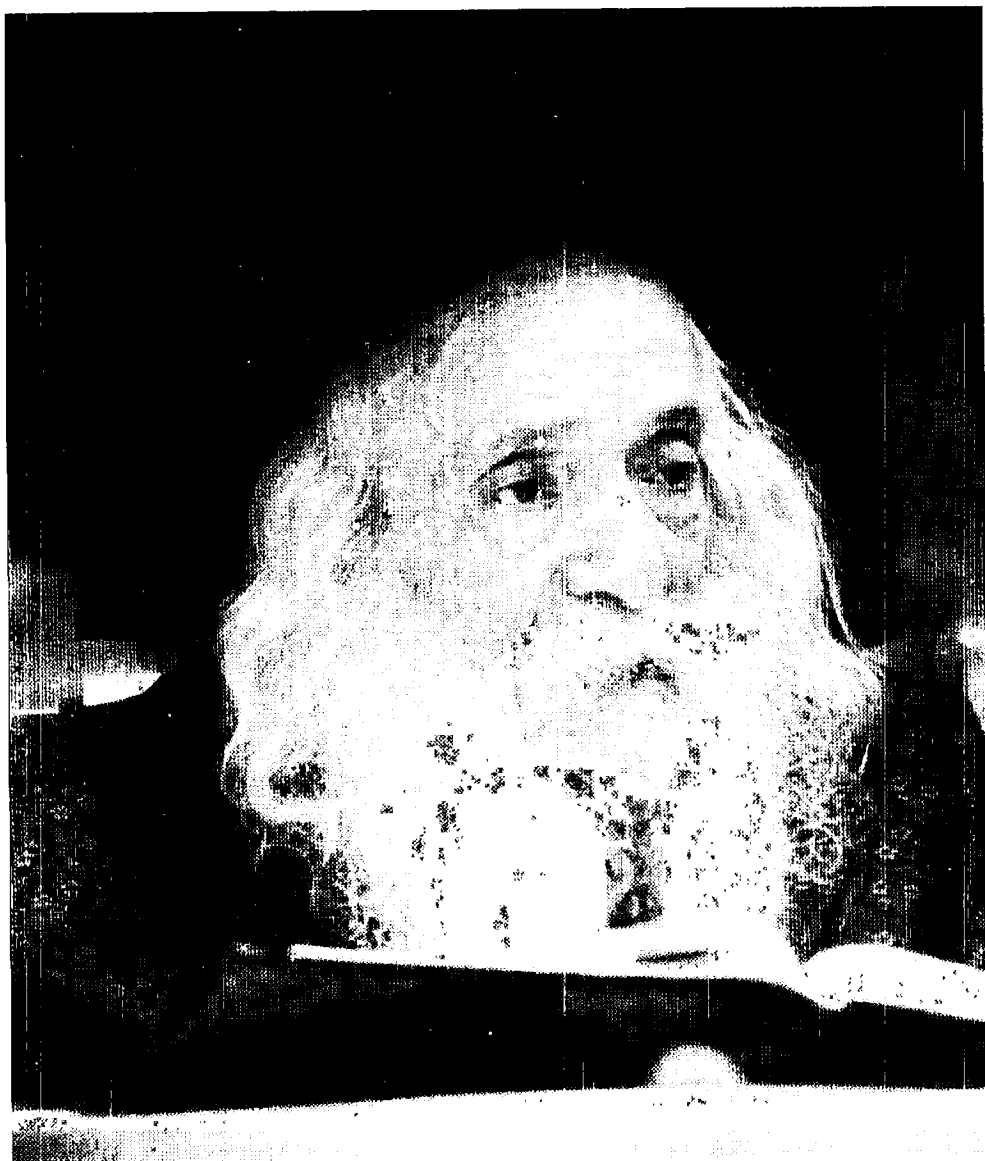
בעוה"ר בימים אלו רבה המכשלה בזה!

עוד כתב כ"ק אדמו"ר הגה"ק מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל (שם עמוד קנ"ט) וזה לשונו הקדוש, באמצע התשובה:

"היוצא לנו מזה דבנידון דידן [של פאה נכרית]... יש דעות גדולי הפוסקים האוסרים מדינא לצאת בפאה נכרית.

ועיין בתשובות דברי חיים לאא"ז (חלק ב' יורה דעה סימן נ"ט, הסימן מתחיל שם בזה הלשון: "שאלה - אם מותר לאשה לילך בפאה נכרית בשוק"), שכתב דרוב האחרונים מסכימים לאיסור וכו', ובריטב"א דאפילו לתת חתיכת משי על הפדחת [על המצח] שיהיה דומה לשער אסור!, דזה הוי דת יהודית! וכו' עיין שם. [שמסיים מרן ה"דברי חיים" מצאנז זי"ע בלשונו הקדוש, "ולכן בוודאי אסור לצאת בפאה נכרית!"].

ובדבריו הקדושים בחלק א' סימן ל'. [שכתב שם על הפאה בזה הלשון: "כי ידעתי בבירור בהיותי אצל מו"ח [מורי וחמי - הגאון הקדוש בעל "ברוך טעם" זי"ע], ז"ל במעלה, שגם שם לא הלכו במלבושי פריצות כזה ח"ו, וכפי ששמעתי אז, לא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חשובה לילך בשערות, ופיאה נכרית, רק איזה מנקלי העם פחותי הערך, והיו לקלס! ורק בעוה"ר מקרוב נשתרבה המנהג הזה מן האפיקורסים!, ולכן חס ושלוש לא עבור זה נאמר

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג וצוק"ל
כותב באגרת הנדפסת ב"שפע חיים - מכתבי תורה"
"גדולי הפוסקים ואסורים מדינא לצאת בפאה נכרית!
ועיין בתשובות דברי חיים, דאפילו לתת חתיכת משי על הפדחת [על המצח]
שיהיה דומה לשער, אמר!"

שהותר גם לנשי מדינתנו לנהוג כן, והאיסור במקומו!, והעובר לוקה מן התורה!" עכל"ק שם בחלק א' סימן ל'.

ועיין בשו"ת באר שבע סימן י"ח. [שכתב על המתיר "לא זה הדרך ולא זו העיר!, שהנחילו לנו אבותינו חכמי המשנה והגמרא והפוסקים ז"ל, מפני שהדבר פשוט הרבה יותר מביעתא בכותחא! בהכרח צריך אתה לומר, דכשם דשיער עצמה הדבוק לבשרה ממש, מכוסה... כך פאה נכרית... היאך יעלה על הדעת שיהא מותר לצאת בפאה נכרית... רחמנא לצלן מהאי דעתא, כי איך יעלה על הדעת שיהא מותר להראות עצמה כאילו עוברת על דת משה?! על כן אומר אני לא תאבה לו ולא תשמע אליו כלל ועיקר בכל מה שכתב, כי הם דברים בטלים!, הבל הבלים!, וכדי שלא יכשל בהם זולתו, על כן עמדנו על מקום טעותו!" עכל"ק של הבאר שבע בשם כתי"ק מהר"י קצינלבויען זי"ע].

ובעצי ארזים אבן העזר סימן כ"א. [שכתב על מה שמשמע היתר, "ודאי דמיירי כשהיא בבית בפני בעלה, אם כן אין ראייה מזה להתיר פאה נכרית... לכן נראה לי פשוט דאסור לאשה נשואה להתקשט בפאה נכרית, והמורים היתר, חדשים מקרוב, עתידים ליתן את הדין"].

גם מהריעב"ץ בכמה מקומות בספריו הקדושים, מסיק לאיסור. עיין במור וקציעה סימן ע"ה. [שכתב שם על המתיר לשונות חריפים, ובין הדברים "דדחי לגברא רבה [=כלומר מי שמתיר, נחשב כאדם שרוצה לדחות אדם גדול, כה"באר שבע" שאוסר ללכת עם פאה], בגילא דחיטתא, [עם דבר קטן וקל], שרא ליה מריה, דאזיל בתר איפכא, בלי שום ריח ראייה והוכחה כל עיקר!, ואינו אלא מראה מקום הוא לא לעזר ולא להועיל!, רק מקולו יגיד לו!, שבקיה לחסידותיה!, ודברי הרב הגדול מהרי"פ שהביאם בבאר שבע [לאסור] בענין זה, יש בהם טעם כעיקר!, לא דחויים, אבל שרירין

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג וצוק"ל
כותב באגרת על ההליכה עם פאה:
"בעונותינו הרבים בימים אלו רבה המכשלה בזה!"

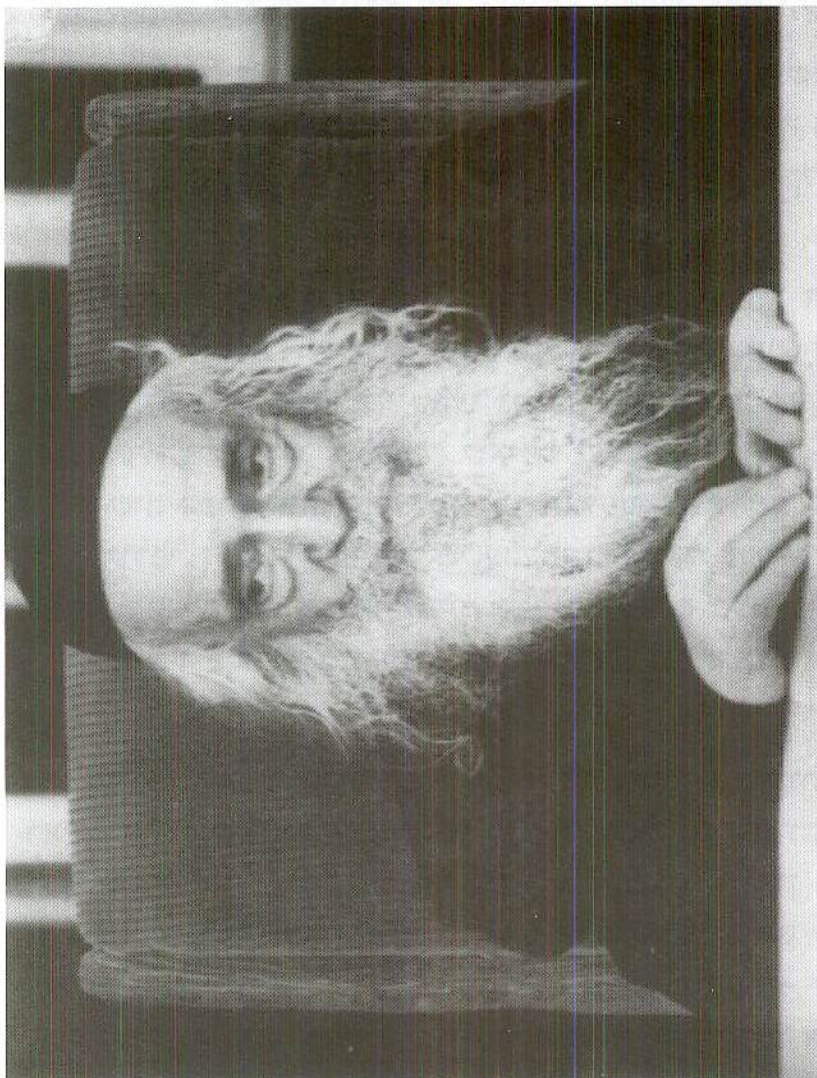
וקיימין!, וכמו שכוונתי יפה לדעתו, ומנה לא נזוע, ולא נטה שמאל וימין".! עכל"ק הנורא של היעב"ץ בספרו "מור וקציעה".

ובלחם שמים שבת פרק ו' משנה ה', ובשו"ת שאילת יעב"ץ חלק א' סימן ט'. [שכתב "לעולם בשוק יש איסור בפאה נכרית בגלוי, וכן עיקר לעניות דעתי דלא עדיפא פאה נכרית מקלתה, דבשוק אסורה מדת יהודית"].

וחלק ב' סימן ז' [שכתב להסביר שקיצר בדבריו החריפים נגד המתירים, "ומה לי להאריך שפת יתר נגד מה שאמרו לעולם ישנה אדם דרך קצרה, והוא נגד טבעי גם כן, אכן האמת אגיד, כי בשעה שכתבתי דברי הללו שבספרי שאילת יעב"ץ סימן ט', לא היה לי עדיין שום ספר רשום, וכל שכן ספר האלפסי שלא השגתי בעת ההיא בימי חורפי, ואפילו כך גמרא שעסקתי בו, שאל היה בידי על שעה, על כן בהכרח לא יכולתי לעיין בשלטי גבורים בעת ההיא, ואלמלי הייתי מעיין בשלטי גבורים בעת כותבי הנ"ל, אז ודאי הייתי מוצא יותר לכתוב נגדו!.

כי אמנם אחר שזיכני ה' יתברך ברוב חסדיו לקנות ספר הנ"ל, ראיתי אחרי רואי שחשב להסתייע וכו' מסוגיות אחרות, והנה הכל הבל ורעות רוח!, וכל מה שהרבה בתבילות ראיות אין בהם ממש!, והם עזר כנגדו!, ולא אאריך בכך, כי הדברים מבוארים למעיין!, מה גם שמצאתי ראיתי - אחר שזכיתי עוד לסגל ספרים - שקדמני בזה גדול הדור, הובאו דבריו בספר באר שבע -, אכן דבריי אלה שכתבתי בילדותי, מספיקים ומאירים למסתכל בהם בעין יפה, וברורים כשמש!, בלי שום גמגום ופקפוק בעולם... "פאה נכרית שבמקום שיערה עומדת, הרי היא כשערה ממש".! עכל"ק בשו"ת שאילת יעב"ץ חלק ב' תשובה ז'-ח'.

ועיין בלחמי תודה מבן ההפלאה דרוש לז' אדר שנת תקס"ו. [שכתב, "ראוי להוכיח להודיע גודל המכשלה, אשר זה כמה שנים

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
 כותב באגרת לתלמיד חכם אחד, בענין כיסוי הראש עם משפחת
 "אקוה כי אשת חבר הרי הוא כחבר" [אשת תלמיד חכם הרי היא כתלמיד חכם]
 "וזאם כבודי יראה לה מילים גאונים אלה, יהיה בתחזיתו די לחכימא פרמיזא!"

שיצא הכרוז בבית הכנסת מפי כבוד אאמו"ר הגאון זצלה"ה [בעל ה"הפלאה"] בצירוף שני בתי דינין יצ"ו, בחרם על לבישת נשים בפאה נכרית!... והנה ענין החרם הוא, שנכנס כח עונש החרם ח"ו ברמ"ח איברים!, והיאך שייך להפסיד רמ"ח אברים בשביל גילוי שערות! "עכל"ק של בן ההפלאה זי"ע].

וגם החתם סופר בצוואה לבניו כתב "וגם בפאה נכרית אני אוסרם איסור גמור" וכו', ועיין בהגהות חתם סופר לשולחן ערוך אורח חיים סימן ע"ה". [שכתב "המעייין בספר באר שבע בפנים, יראה כי סוף דבריו נכונים, והמה בשם הגאון מו"ה יחזקאל קאצינעלינבויגן, והוא הוסיף ראייה בנדרים דף מ"ח ע"ב גבי שחורי הראש, וכן העלה מהר"י יעב"ץ חלק א' סימן ט', וחלק ב' סימן ז' ח' לאסור. וכתב האי דנזיר דף כ"ח ע"ב מיירי בחצרה וביתה, ולא ברשות הרבים וכו', אבל פאה נכרית לא עדיף מקלתה דאסור כדאיתא בהמדיר" עכל"ק החתם סופר זי"ע].

ומסיים כ"ק הגה"ק אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זי"ע בזה הלשון: "אך בעוה"ר בימים אלו רבה המכשלה בזה!!!, ואיני רוצה לתאריך הרבה".

יראה לה מילים קצרות אלו! אקוה שיהיה בבחינת די לחכימא!

אבל אקוה כי אשת חבר הרי היא כחבר, ואם כבודו יראה לה מילים קצרים אלו, יהיה בבחינת ודי לחכימא ברמיזא.

וכוודאי תראה להמשיך וכו' ולקיים שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך [משלי א, ח], ורגיל אני לפרש דלכאורה יש לדייק במה שב"אם" דווקא נאמר לשון "תורת", והא נשי לאו בני תורה נינהו, אלא קא משמע לן דלפעמים מנהגי נשים צדקניות יכולים להיות דין תורה ממש". עכל"ק.

שפע חיים מכתבי תורה חלק ה' עמוד קנ"ט ק"פ

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
"אשה שחוששת להני שיטות הפוסקים, וגם חוששת
לדברי זקני"
"תזכה לראות תולדותיה בנים חגונים!"

האשה "שחוששת להני שיטות הפוסקים וגם חוששת
לדברי זקני"

"תזכה לראות תולדותיה בנים הגונים"!!!

ויש לציין כאן דבר נפלא שכתב כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק
מקלויזנבורג זי"ע בספרו "שפע חיים מכתבי תורה" חלק ו' עמוד
צ"ג, (בקשר לפסק הלכה מסויים שפסק מרן הדברי חיים מצאנז זי"ע). וזה לשונו
הקדוש: "אשה שחוששת להני שיטות הפוסקים... וגם חוששת לדברי
אא"ז [אדוני אבי זקני] בזה, היא בגדר "דדחיל רבנן". [=שיש לה
יראה מתלמידי חכמים!].

ויעויין באבות פרק ב' "רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא",
ובמשנה שלאחרי זה מביא דבריהם, "ור' שמעון אומר הרואה את
הנולד!", ולפי הנזכר לעיל יש לומר שגם זה בכלל "הרואה את
הנולד", שתזכה לראות תולדותיה בנים הגונים!!! והבן". עד כאן
לשונו הטהור!.

וממילא הדברים שייכים ממש גם לענינינו, לאחר שראינו איך
כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זי"ע מביא באריכות במכתבו
לבית חנה, את דברי זקני הקדוש מרן בעל דברי חיים מצאנז זי"ע,
שאוסר בתוקף גדול ללכת עם פאה, ומציין את דברי שאר הפוסקים
האוסרים ללכת עם פאה, אם כן אשה "שחוששת לשיטות הפוסקים,
וגם חוששת לדברי אדוני אבי זקני", מובטחת בברכה "שתזכה לראות
תולדותיה בנים הגונים"!!!.

וחם ושלום לפאה נכרית!

ואפילו בדומה! ודומה לדומה!

וכך כתב כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנז קלויזנבורג זי"ע
בצוואתו הקדושה, (מכתבי תורה חלק ו' עמוד ט"ו) בזה"ל:

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
 כותב בצוואתו הקדושה:
 "והם ושלום לפאה נכרית, ואפילו בדומה לשער, ודומה לדומה!"

"ואני מבקש מבנותי היקרות שילכו בלבוש אמותינו הקדושות, וחם ושלום לפאה נכרית, ואפילו בדומה רק לשער, ודומה לדומה!, רק בדרך צניעות כאשר ברוך הוא וברוך שמו הורגלו עד עתה" עכל"ק.

וכל בר דעת מבין שדבר שאותו צדיק זי"ע הזהיר את ביתו אחריו בצוואתו הקדושה בצורה חריפה כל כך, שהקדים "חם ושלום לפאה נכרית", "ואפילו בדומה" - ושוב פעם שלישית "ודומה לדומה", בוודאי שהבין ברוחב דעתו הקדושה שהוא דבר חמור מאד, וכל מי שיש לו מעט רצון לבטל עצמו אל רצון ה', יתרחק מכל "הדומה רק לשער ודומה לדומה", וישמח לקיים את רצונו ובקשתו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנו קלויזנבורג זי"ע מתוך הודאה לה' שזכה להיות מאלו שעושים "רצונו" של צדיק, וכמאמר חז"ל "אימתי הן תמימות בשעה שעושים רצונו של מקום", וכפי שפירשו בספרים הקדושים "רצונו ולא ציוויו וגזירתו".

והנה אף על פי שכל בר דעת אשר רואה את לשון קדשו בצוואתו הקדושה "וחם ושלום לפאה נכרית, ואפילו בדומה... ודומה לדומה", מזה לבד מבין כל אחד עד היכן הגיע עוצם רצונו ותשוקתו הפנימית, שכל בנות ישראל הכשרות - גם אלו שאינם מצאצאיו - לא ילכו עם פאה נכרית, עם כל זאת נוסיף על זה ראייה פשוטה, שהרי כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו קלויזנבורג זי"ע בעצמו כאשר מציין בתשובתו הקדושה המובאת לעיל, והוא כותב שם רשימה מהפוסקים האוסרים, - הבאר שבע, היעב"ץ, ההפלאה וכו', - וכשמגיע למרן החתם סופר זי"ע כותב כ"ק מרן זי"ע "וגם החתם סופר בצוואה לבניו כתב וגם בפאה נכרית אני אוסרכם איסור גמור", אף על פי שהמכתב של כ"ק מרן אדמו"ר מצאנו זי"ע לא נשלח אל נכד החתם סופר, אף על פי כן הוסיף והזכיר את הצוואה של החתם סופר, בנוסף על מה שהביא שהחתם סופר זי"ע אסר בהגהותיו

בשולחן ערוך, א"כ ברור שאחזו שכל בר דעת מבין שמה שאדם כותב בצוואתו לבנותיו, הרי זה מהדברים הנוגעים לעמקי נפשו, ובוודאי כל אחת מבנות ישראל שתשמר מזה, גם אם היא איננה מנכדות החתם סופר זי"ע, עם כל זאת היא מבינה מצוואתו הקדושה, שזו היא הדרך הראויה לכל בת ישראל!; א"כ הוא הדבר לגבי כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע עצמו, שמצוואתו הקדושה אפשר להבין, שזו היא דעתו הקדושה שכך צריכה להיראות כל בת ישראל כשרה.

וכפי שאכן מבאר הגה"ק ר' הלל מקאלמיי זי"ע את דברי רבו מרן החתם סופר זי"ע בזה הלשון: (שירי משכיל כלל ה' פרט ט') "ורבינו הגדול בדור האחרון הזה צוה לכל זרעו, וזה לשונו: "וגם בפאה נכרית אני אוסרכם באיסור גמור!", והא דלא אסר כן לכל העולם... משום שידע שמי שהוא ירא ה' ונדבה לבבו שאשתו ובנותיו יהיו מנשים באהל תבורך, וילכו בדרכי האמהות, ודאי יאמר גם אני אתנהג כזרעו של אותו צדיק!".

ומסיים שם בזה הלשון: "מעשה תנו דעתכם לכך, מאחר שראתה עיניו של אותו צדיק ואביר הרועים, כמה מהפגם מסתעף לנשים באלה שלובשים בפאה נכרית, עד שמאהבת האב על בנותיו ציוה והזהיר אותן!... אם כן מהראוי הוא שכל אחת ואחת תהיה בבחינת "ותקנא רחל באחותה", לומר אעשה כן גם אני!. ואזכה לברכתו של אותו צדיק וקדוש עליון!". עכל"ק של הגה"ק רבי הלל מקאלמיי זי"ע תלמידו של מרן החתם סופר זי"ע.

ומלבד זאת אנו רואים את דעתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר הגה"ק מצאנז קלויזנבורג זי"ע, בעיקר ממכתב קדשו שכתב לבנות בית חנה שבו התבטא באריכות בחומרת הדבר, וציטט ציטוטים חריפים, והוסיף עליהם בלשונו הקדוש, עד כדי כך שכותב שם בזה הלשון "מעיקרי יסודות חסידות צאנז היתה הלבוש היהודי המקורי!", ומצטט את הלשון על "הסבא קדישא בעל דברי חיים

"כמה שנים שמעשה שמן הצליח, והתחיל להתפשט!"
"רחם ושלום להתיר בזה!"

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
כותב בתשובה בענין החליכה עם פאה:
"כל הרוחות שבעולם לא יבטלו חס ושלום תקנת חכמים!"

מצאנז", "שנודע דרכו בקדוש ללבוש שריון קשקשים... ומפיו לפידים יהלכו על המנהג שנוהגין עתה הנשים ללבוש פאה נכרית!", "נשתרבב המנהג הזה מן האפיקורסים!, וחס ושלום לנהוג כן!". וכן צווח במר נפשו כ"ק אא"ז הגה"ק מסיגוט! ... אוי שכך עלתה בימינו!... ואם ישמעו בקולי, יסלח ה' על העבר! ויהיה עמכם להוליד בנים כשרים! דור ישרים יבורך!... ועד כמה נגעו הדברים לליבו הקדוש! שבראש השנה קודם תקיעת שופר, שיש קפידא מאוד מאוד שלא לעורר ח"ו שום קיטרוג ודין... עם כל זה לא יכל להתאפק מלהוכיח בשער, ולהגיד לבית יעקב חטאתם בזה, ולהדריכם בדרך הישר והראוי והכשר לבנות ישראל הצניעות והכשרות, כדי שיוכל לחול עליהם ברכת השם הטוב!, ושפעת הקודש משמי מרום!!!, לישועות טובות להן ולביתם!!!".

מי כינה את ההליכה עם פאה, בתואר "מעשה שטן"???

כ"ק אדמו"ר הגאון הקדוש מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל, בספרו שו"ת דברי יציב יורה דעה חלק ג' סימן נ"ו עמוד קכ"ד, כאשר מדבר על הפאה, הוא כותב בזה הלשון: "כמה שנים שמעשה שטן הצליח, והתחיל להתפשט", עד כאן לשונו הקדוש.

והנה קודם כל מובן מאליו, מה מונח בכינוי הנורא הזה, שהוא מכנה את ההליכה ברחוב עם פאה, בתואר "מעשה שטן" רחמנא לצלן. ומובן עד היכן מאושרים הם אלה שזכו להינצל מ"מעשה שטן", ועד היכן עלינו לבקש מהש"י שיזכו כל נשות ישראל, להינצל ממעשה השטן במהרה.

והנה אף על פי, שכ"ק מרן הגה"ק מקלויזנבורג זי"ע, כותב שאכן זו המציאות שכבר "כמה שנים שמעשה שטן הצליח והתחיל להתפשט", ואם כן אולי יש כאלה שיחשבו שישנה כבר אפשרות

"ב"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
"ידועים התשובות של מרן הדברי חיים שאוסר ללכת עם פאה!
ובכל מקום שהיו נמצאים חסידי צאנז, העיקר היה שם הצניעות!
והיה ידוע שבצאנז נמצאת חזית המלחמה הכבדה
שלוחמים עבור הצניעות!"

למצוא התרים ולסמוך על קולות בנידון, אף על פי כן הוא כותב
שם בזה הלשון:

"דבאמת באיסור שאסרו חכמים מדת יהודית, אין חילוק אם
נתפשט [הפירצה, כלשונו שם כנזכר: "כמה שנים שמעשה שטן
הצליח והתחיל להתפשט"], או לא, רכל הרוחות שבעולם לא יבטלו
חס ושלום תקנת חכמים!". עד כאן לשונו הקדוש.

הרי לנו הוראה מפורשת וברורה, ש"כל הרוחות שבעולם לא
יבטלו חס ושלום תקנת חכמים", אפילו שכבר התפשט הדבר שנשים
יוצאת לרחוב עם פאה נכרית.

ולא זו בלבד, אלא שמסיים שם בזה הלשון, "וחס ושלום להתיר
בזה"!!!.

מדיבורים אלה, אשר הם אינם סיפורים ושמועות, אלא לשון
קדשו שכתב בספר השו"ת שלו, מבין כל בר דעת, מה היתה דעתו
הקדושה של כ"ק אדמו"ר מצאנו קלויזנבורג זי"ע, ואיך התייחס
להתפשטות הפאה, ועד היכן צריכים להודות להש"י כל אלו שזכו
להינצל מדבר ש"חס ושלום להתיר בזה"!!.

חלק מתוך משא הקודש של כ"ק אדמו"ר הגה"ק
מצאנו קלויזנבורג זצוקללה"ה
כ"ה ניסן תשל"ד יומא דהילולא דוקינו הקדוש בעל
דברי חיים מצאנו זצוקללה"ה זי"ע ועכ"י

כל אחד יודע שאסור ללכת עם פאה! זה איסור גמור!
האמת היא, שאחד מהעמודים שעליהם עמדה "צאנו" היה
הלבוש, חותני הקודם [הגה"ק בעל "עצי חיים" מסיגט זצוק"ל] זי"ע,
בכל פעם שאמר דרשה על צניעות הנשים, [היות ובעיר סיגט היו
יהודים שהתקלקלו וסטו מן הדרך ל"ע רח"ל, והלכו נשותיהם עם

"יעדער ווייסט דאך אז א שייטל מאר מען נישט גיין!
 דאס איז א איסור גמור!
 אזוי פאסקנט דער דברי חיים!"

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג וצוק"ל
 "אחד מהעמודים עליהם עמדה צאנז, היה הלבוש!
 חותני הקודם זי"ע, בכל פעם שאמר דרשה על צניעות הנשים,
 היה פותח ואומר:
 כל אחד הרי יודע, שאסור ללכת עם פאה! זהו איסור גמור!
 כך נפסק בדברי חיים!
 כך היה אומר בכל דרשה!"

שערות מגולות רח"ל] - היה פותח ואומר: "כל אחד הרי יודע, שאסור ללכת עם פאה! זהו איסור גמור!. וכך נפסק בדברי חיים!. [ייעדער ווייסט דאך אז א שייטל טאר מען נישט גיין! דאס איז א איסור גמור!]", אבל לכל הפחות שלא ילכו עם שערות". אפילו שהיה צריך לעורר אותם שלא ילכו עם שערות, עם כל זאת היה מתחיל כל דרשה עם המילים "כל אחד יודע שאסור ללכת עם פאה! זהו איסור גמור!. כך נפסק בדברי חיים!". כך זה היה בכל דרשה!, הוא אף פעם לא הלך לדבר על שערות [אייגענע האר] לפני שהוא קודם כל אסר את הפאות!

חותני נסתלק בשנת תרפ"ד, אין זה סיפור לפני מאות שנים! ובבית מדרשו של חותני לא הניחו להיכנס להתפלל לאשה שהלכה עם פאה!.

הרי ידועים התשובות של מרן הדברי חיים שאוסר, והרבה מביאים את הדברי חיים, וכך היה ידוע שצאנו היה העיקר להיזהר על הלבוש! אויף'ן לבוש!, ועל צניעות! וצניעות! וצניעות! [אויף צניעות! און צניעות! און צניעות! און צניעות! און צניעות!], והיכן שרק היה מדובר מחסידי צאנו, ובכל מקום שהיו נמצאים חסידי צאנו, העיקר היה שם הצניעות!, והיה ידוע שבצאנו נמצאת חזית המלחמה הכבדה שלוחמים עבור הצניעות!

**שרף את הכר השחור באש!
שלא יכשלו בדבר הדומה לפאה!**

לאחרונה סיפרתי לחתן שמוצאה של הכלה הוא מבראזין, נזכרתי מעשה שכשהייתי בבראזין הכרתי את אבי הסבא, - זה היה לפני כשישים שנה, היה שם אביו של הסבא, יהודי קרוב לתשעים שנה, והנה אשה אחת מנכדותיו שהתחתנה באותה תקופה, חבשה איזה בד שחור, - זה היה נקרא אז בזמנו, כשהיינו ילדים, היו מכנים את זה

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל
 "בצאנז הלבוש היה חלק גדול מכל קדושת ישראל!"
 "זוה היה יסוד קיום כל היהדות!"

"הרה"ק מצאנז זי"ע כל ימיו לחם, והנהיג מלחמות שהפכו את
 כל העולם, הכל היה על זה ששינו מנהג ישראל בנושא הלבוש!
 כי זהו אחד מיסודי היסודות! וממש העמיד את חייב בסכנה!
 ולחם במסירות נפש על נושא זה, שלא יסמו חם ושלום
 בחוט השערה!"

היו צריכות להיכנס אליו, הרבנית עם כל הבנות והנכדות, והיה ניגש אל כל אחת לראות איך היא לבושה בצניעות.

זה היה קביעות אצלו כמו שיש קביעות להניח תפילין! זהו מעשה נורא! שמעתי את זה מאמי, מפיה הקדוש! כל אחת היתה מוכרחה להיכנס!, הוא לא סמך בזה על אף אחת בעולם!, אלא את זה הוא היה מוכרח לראות בעצמו!, על כזו שאלה חמורה הוא היה צריך לפסוק בעצמו!. הוא מוכרח לראות בעצמו את כל הנכדות, ורק לאחר שפסק "כשר"! יכלו לצאת החוצה. כך היה בשבת, ביום טוב, ובכל יום יום!, זה היה צאנו! דאס איז געווען צאנו!.

בצאנו הלבוש היה נחשב חלק גדול מכל קדושת ישראל!, וזה היה יסוד קיום כל היהדות עד היום הזה!, ולדאבוננו ראו בגליציה, ואפילו בהונגריה, ובוקבינא, ועוד מקומות, היכן שהתחילו להקיל בנושא הלבוש, אזי כל היהדות התדרדרה, שה' ישמור ויציל, לדאבוננו לאט לאט הכל נהרס!, אפילו שהם היו ערליכע אידן, יהודים יראים, והתכוונו באמת לטובה, [אפילו אז זיי זענען געווען ערליכע אידן, און געמיינט אמת'דיג, און געמיינט גוט], אבל הבעל דבר [היצר הרע] התחיל עם הנושא שלו, זה גרם שהם סטו והתדרדרו לגמרי!

הרה"ק מצאנו כל ימיו לחם, והנהיג מחלוקות, ומלחמות, שהפכו את כל העולם, הכל היה על זה ששינו מנהג ישראל בנושא הלבוש! כי זהו אחד מיסודי היסודות! וכך כל בניו של זקני הקדוש מצאנו, וכל ההולכים בדרכיו, הדברי חיים היה עמוד התווך ששמר שהיהדות לא תישקע ח"ו, ותמיד עמד במערכה יומם ולילה ולא הניח לסטות ח"ו, וממש העמיד את חייו בסכנה, במסירות נפש, על נושא זה, שלא יסטו ח"ו כחוט השערה!.

זכיתי בעצמי לראות את כתב יד קדשו של זקני הקדוש מצאנו זי"ע, שכתב עבור גאון וצדיק שהיה לו עמו משא ומתן, וכותב זקני

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג וצוק"ל
סיפרתי לחתן, שאבי זקנו של הכלה, לקח את הבד השחור שעלה
הרבה כסף, והשליך את זה אל תוך האש! הוא קיים בזה אין ביעור
חמץ אלא שריפה! והמתין עד שהכל נשרף לגמרי!
"זה נקרא צאנז!" "דאס איז צאנז'ע חסידים!"

כביכול "פאה" - [עיינ בשו"ת דברי חיים ח"ב יורה דעה סימן נ"ט
 "דאפילו לתת חתיכת משי על הפדחת [על המצח] שיהיה דומה
 לשער אסור! דזה הוי דת יהודית!"] זה עלה הרבה כסף, כשנודע
 לו את זה, הוא בא הביתה ומיד לקח את זה והשליך את זה לתוך
 האש!, ושרף את זה ממש כמו ששורפים את החמץ!, מיד כאשר
 היא קנתה את זה, הוא הגיע הביתה ולא עזר שום דבר, וכל הלילות
 לא הועילו, אלא הוא מיד שרף את זה!. הוא קיים "אין ביעור חמץ
 אלא שריפה", ולא הסתפק לקרוע את זה, אלא דווקא לשרוף את
 זה!, ולא נחה דעתו, אלא המתין אחרי שהשליך את זה לתוך האש
 עד שהכל נשרף לגמרי!. זה נקרא חסידי צאנו! דאס איז צאנו'ער
 חסידים!.

עיקר חסידות צאנו היתה מיוסדת על הלבוש היהודי, חלקה
 הגדול והעיקרי היה להתחזק ולהתגבר [זיך צו פארלייגן] על ענין
 ההליכה בלבוש יהודי, שכל בת ישראל תתלבש כמו שבת ישראל
 צריכה להיות מלובשת!.

בחסידות צאנו תמיד לחמו לא לסטות כמלא נימא מטהרת
 הלבוש, אלא שיהיה כרצון ה' בשלימות, כשמתבוננים רואים את
 חומר הענין אצל צדיקי אמת הקדושים, בכל מקום שהיו חסידי צאנו,
 תמיד ידעו שכאשר מתבוננים באיזורים שגרו בהם חסידי צאנו, ראו
 שלחמו על זה. - בצאנו ידעו שצריך להיזהר ולהישמר בענין לבוש
 הנשים, ולחמו נגד המקומות האחרים, אפילו אלו שהיו ערלעכע
 אידן! והיו צדיקים!, ולא נשמרו בזה כראוי.

אמי ע"ה היתה אצל הרה"ק ר' משה'לה מרוזוודוב זי"ע, שהיה
 חתן זקני הק' בעל ייטב לב זי"ע, - הוא היה מקובל גדול, זקני הק'
 מביאו בספרו ייטב לב וקורא לו "חתני הרב הקדוש", ומביא ממנו
 דברי תורה, - וכשאמי היתה שם היא ראתה, היה שם בית מלא עם
 בנות, כלות, ונכדות, ובכל יום ויום לאחר קריאת שמע של שחרית,